

Dubslav obdržel zprávu o náhlém matčině úmrtí a současně s tím ještě jedno stejně nečekané a ještě více zarážející sdělení, je-li to vůbec možné, že jí byla udělena Evropská cena pro vědu za její objevy v oblasti oftalmologie. Obě zprávy v jediném a stručném telegramu z ministerstva zahraničních věcí dostal prostřednictvím španělského velvyslanectví v N'Djameně a předal mu je bělovlasý norský lékař, možná původně albín, pokožku zvrásněnou nepříznivým klimatem a nečasem, nespolečenský a zaražený. Přijel do oblasti před několika roky (nazýval to tam *ce replis de la terre*, zastrčený kout země – zřejmě očekával, že Dubslav okamžitě porozumí) –, pevně rozhodnutý a se vznešenými úmysly. Po čase z něho strádání (ale i to, co viděl a slyšel) udělalo onoho poraženého dnešního člověka: civilizovaného Evropana, hlásajícího bezvýhradné opovržení domorodci, jimž nicméně pomáhal ze všech sil, zcela odevzdaně a úspěšně. Byl to pravděpodobně dobrý lékař, nebo alespoň profesionál dostatečně dobrý pro ono místo.

Cestou z jedné osady do druhé, více ve vnitrozemí, navštívil nemocné, Dubslavovi předal oba telegramy a nakonec, neposlouchaje jeho prosby, se vydal směrem na jihovýchod v nákladáčku upraveném jako pojízdná ambulance.

To ráno vyjel z Hadjeru a do setmění musel být v Koumře. Neměl čas na laskavosti.

„Ale já se bezpodmínečně musím vrátit co nejdříve do Madridu,“ prohlásil Dubslav. „Podívejte se přece na telegram. Vidíte, právě mi zemřela matka.“

Norský doktor střílel s přestávkami revolverem do vzduchu, aby zahnal domorodce. „Tak,“ vysvětlil, „se neodvážím propíchnout mi gumy u auta, jak by to rádi udělali. Jenom proto, abych nemohl odvézt léky nemocným v sousedních osadách, v nichž sice žije stejné etnikum, nicméně, jsou, nikdo neví proč, ani jak to začalo, prostě z nějakých atavistických důvodů, pevně zakořeněných v nejtemnější a nejkalnější části kolektivní paměti, jejich rivalové.“

„Ale právě mi zemřela matka,“ naléhal Dubslav.

„V tom případě není kam spěchat,“ mínil norský lékař. „Kdybyste teď odjel do Madridu, což není v žádném případě možné, stejně byste na pohřeb nedorazil,“ zdůraznil, „a na smuteční obřady budete mít celý zbytek života.“ On naopak musí řídit pětatřicet mil cestou necestou, dříve než se úplně setmí, jinak ho přepadnou beduíni. Zadržel ho, odvedou do svého stanu, a tam ho přinutí k zvrhlém a bolestivému obcování se zvířaty, tak mi to alespoň řekl.

Dubslav se pohledem zeptal šamana a ten místo odpovědi pouze souhlasně přikývl. Ukázal na sebe a pak rozmáchlým gestem na zbytek osady, čímž naznačil, jak všeobecně platná je podobná zkušenost, sice obvyklá, přesto neméně traumatizující. Dubslav si uvědomil, jaké z toho plyne riziko a jaké má štěstí: vždyť v průběhu dlouhé cesty se nikdy náhodně nepotkal s beduíny. I v tom, jako ve všem, vždy představoval výjimku, jednotlivce nehodícího se do statistik, se všemi výhodami, ale i s nevýhodami toho zvláštního privilegia.

Dubslav pochopil doktorovy důvody a nechal ho odejít. Potom hloubal o tom, co se přihodilo. Zpráva o matčině

smrti v něm vyvolala zděšení zmírněné vzdáleností. Zde mu vše připadalo daleké, skoro nepravděpodobné. Telegram (poslaný ministerstvem zahraničních věcí a datovaný před třemi dny) neobjasňoval příčinu úmrtí. Dubslav byl s matkou krátce předtím, než se vydal na cestu, a našel ji v pořádku, překypující energií. Možná šlo o náhlý záchvat, pomyslel si. Zemřela-li by následkem nehody, zmínili by se o tom v telegramu. Nic z toho teď nicméně nebylo důležité.

Dubslav svého otce, jugoslávského chirurga jménem Dubslav, jen to, nepoznal. Matka přísahala, že příjmení toho muže zapoměla, navíc byl ženatý, měl v Bělehradě práci a rodinu. Potkali se na kongresu v Taormině a sdíleli dvě noci chladných důvěrností. Jugoslávský chirurg si jistě nikdy nepomyslel, že při té příležitosti zplodil Dubslava, a ani později se o jeho existenci nedozvěděl. Nevědomost nebyla neuvážená. Bylo to jednoduché: matka zjistila, že otěhotněla, až po návratu do Španělska, neuposlechla rady přátel a kolegů a rozhodla se dítě si ponechat. Vinou zmíněného zakopnutí jí všichni předpovídali konec slibné kariéry, vždyť Španělsko střežilo mravní chování žen nadmíru horlivě a bylo připravené trestat zničením jakékoliv uklouznutí a co více uklouznutí s tak osudnými následky. To vše právě nyní, mínili přátelé a kolegové, když začíná mít jméno v akademickém světě, což v případě ženy představovalo neobvyklý triumf. Uvidíme, odpovídala, pokud někdo bude mít problémy s očima a já je vyléčím, bude mu to jedno.

Měla pravdu a časem to uznali i ostatní. Přítomnost nelegitimního syna, která sice nebila do očí, ale byla všem známá, jí nebyla překážkou v povolání a ona i přesto svrchovaně naplnila velká očekávání svých učitelů. Jistě by

se stala celebritou, kdyby její vědecké úspěchy pronikly do široké veřejnosti, místo aby se omezovaly pouze na úzký okruh odborníků; jí však na tom nikdy nezáleželo. Byla od přírody uzavřená a dávala přednost výhodám anonymity před lichotkami slávy. Formou mezinárodní ceny, udělené jí v den smrti, se jí konečně dostalo společenského uznání. Ona shoda náhod připadala Dubslavovi ironická a neblahá. Dubslav se nyní kál z toho, že se vydal na zbytečnou cestu, a tak to přiznal i šamanovi. Mág, zvyklý na náhlé Dubslavovy záchvaty malomyslnosti, mu navrhl jakési schůdné řešení. Pospíší-li si a nenarazí-li na žádnou překážku, mohl by dorazit do Bruselu za dva dny. Tam proběhne udílení ceny a on ji převezme jménem zesnulé matky. Tak ji koneckonců uctí nejlépe.

Dubslav chvíli přemýšlel a pochopil, že je to dobrý návrh.

Jak se vůbec Dubslav dostal do onoho zapomenutého koutu planety?

Před čtyřmi měsíci, když se koupal na jedné pláži Costa Brava, na jeho vkus přeplněné, pocítil Dubslav lehký úder do zátylku, provázený příjemným pocitem, jako teplá ruka na čele. Stejně příznaky zakusil i dříve a dobře si vzpomínal na jejich okamžité následky, proto usilovně plaval ke břehu. Tam se zhroutil na záda. Nezamlžily se mu oči, nýbrž mozek. Viděl nebe, slunce, těla koupajících se, ale nechápal jejich vyčkávání ani jejich zmatek. Přál si to pochopit a podařilo se mu zamumlat: nemám brániční kýlu. Pak ochrnul vně i uvnitř. Dobrovolníci Červeného kříže ho uložili na nosítka a sanitka ho již skoro mrtvého odvezla do nemocnice v Geroně. Zůstal tak po neurčitou dobu v klidovém stavu (šest dní a pět nocí, oznámili mu později), připojený k celé řadě přístrojů, a úplné vyhasnutí nebo